

Een mogelijke bestemming voor het Steen

Herman Van Goethem

De nieuwe historische invulling van het Steen moet uiteraard aansluiten bij het MAS als museaal concept. Daarom is een inhoudelijk beperkt en welomschreven concept aangewezen. Dat is nu ook zo voor het nieuwe Museum van de Red Star Line, dat overigens niet in het MAS komt maar wel in het oorspronkelijk gebouw waar de emigranten zich inschreven.

Wat is dan zoal denkbaar? Men zou kunnen denken aan een evocatie van de oude stad rondom het Steen, in de jaren 1860-1880, de stad aan de stroom. Daaraan kan ook de stadsvernieuwing in die wijk worden gekoppeld, met de verwoestende kaalslag, maar ook met de *belle époque*-woningbouw ter hoogte van de rechte rijbaan aan de heraangelegde kade. Deze benadering kan dan een basis vormen om te reflecteren over stadsvernieuwing als concept in de 19de eeuw. Kortom, een museum met een welbepaald, in tijd en ruimte beperkt concept.

De museale uitwerking kan overwegend gebeuren aan de hand van oude foto's. De digitale reproductietechnieken zijn vandaag de dag niet enkel van buitengewone kwaliteit, ze zijn ook goedkoop geworden (wat uiteraard bijdraagt aan de haalbaarheid van zulk concept). De kwaliteit van de albuminefoto's van die tijd is verbluffend goed. Je kunt ze vele malen uitvergroten, en het is dan alsof je in de oude foto duikt. Het materiaal ligt voor het rapen, in het Felixarchief en in private collecties. De foto's zijn ook goed te combineren met prenten en tekeningen uit die tijd – Antwerpen heeft een gigantische collectie.

Sterk uitvergroete reproducties met uiteraard ook mooie teksten, daarmee kan je dus een adembenemend museum maken. Antwerpenaars zullen massaal komen kijken naar hun verdwenen stad. Ook de binnen- en buitenlandse toeristen zullen gegarandeerd binnenlopen omdat ze steeds wat teleurgesteld zijn over de buitenzijde van het Steen maar zich wel al te graag zullen laten meezuigen in een verbluffende virtuele wereld.

Hierna, bij wijze van voorbeeld, een aantal foto's:
(herkomst: Verzameling Janssens, Antwerpen.)

De oude rede, onherkenbaar voor ons. Net achter het linkse huizenblok bevindt zich het Steen, nog geheel ingebouwd. Het lage gebouw met arcades rechts daarvan, is de Vismarkt uit de jaren 1840, naar een ontwerp van stadsarchitect Pierre Bourla.

De Sint-Pietersvliet. Wellicht een opname van de Franse fotografen Léon & Lévy

De Koolvliet. Een foto van de Duits-Antwerpse fotograaf Hugo Piéron

Het Sint-Walburgisplein, noordwaarts. Anonieme foto.

Houten huizen op het Sint-Walburgisplein. Fotograaf onbekend.

De Vismarkt aan het Steen. Een opname van Hugo Piéron, gedateerd 1875

Gevangenisstraat en buitenzijde van het Steen. Foto Hugo Piéron, gedateerd 1874. Links de oude calvarie, met een uitzicht op de Vismarkt en de Schelde. Dwars onder deze straat loopt een andere straat, de Palingbrug, die uitgeeft op de Vismarkt

.. RUE STEEN. 1874..

Steenstraat en binnenzijde van het Steen. Achterin loopt de Gevangenisstraat. Foto van Hugo Piéron, gedateerd 1874

Anvers. La prison du Steen!

Steenstraat en binnenzijde van het Steen. Achteraan het begin van de Gevangenisstraat. Fotoğraf onbekend

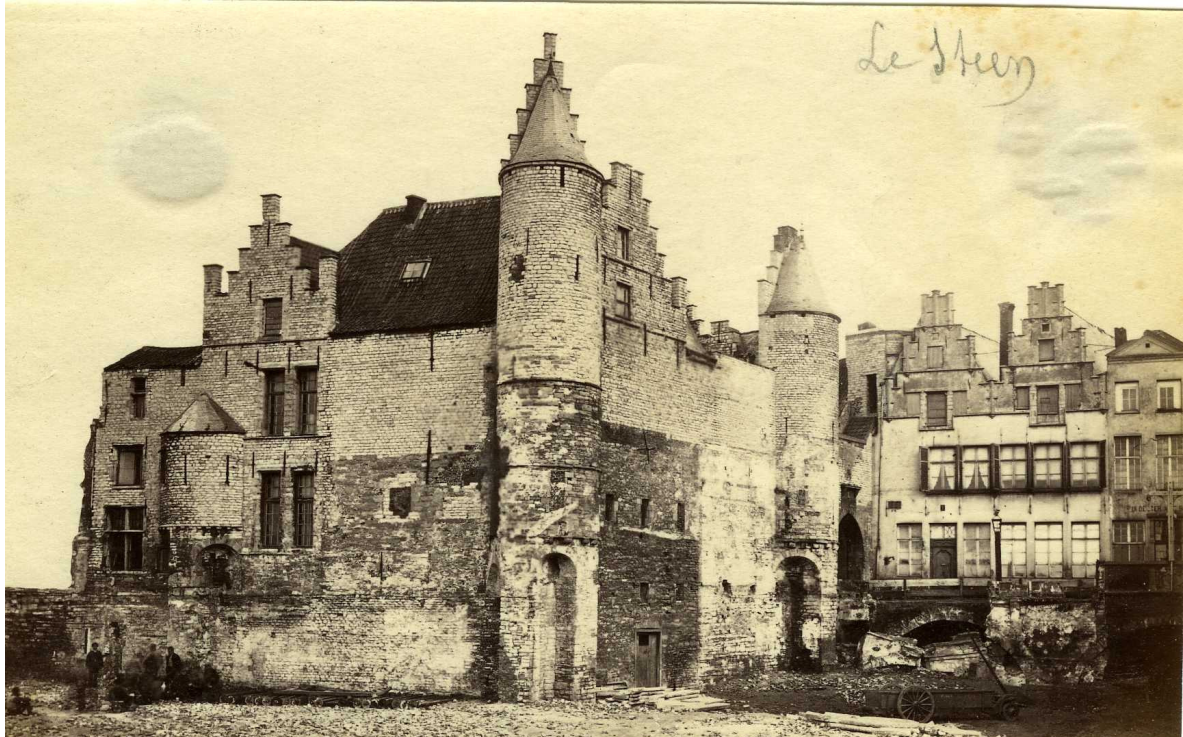
De palingbrug richting Schelde. Achteraan de overwelfde doorgang die onder de Gevangenisstraat doorloopt.
Een foto van Egide Linnig

De aanwezigheid van de oude havenwijk en de overzetdienst naar het Waasland, maakte dat de Grote Markt zijn levendige groentemarkt had. Vooraan rechts gedroogde stokvis. Een foto van Hasse, jaren 1880

We kijken uit van op de kathedraal, rond 1883. Uiterst rechts zien we al een heraangelegde kade, en links daarvan de oude huizenblokken, vanaf het Sint-Walburgisplein tot aan het Steen. Een foto van de Franse fotograaf Neurdein

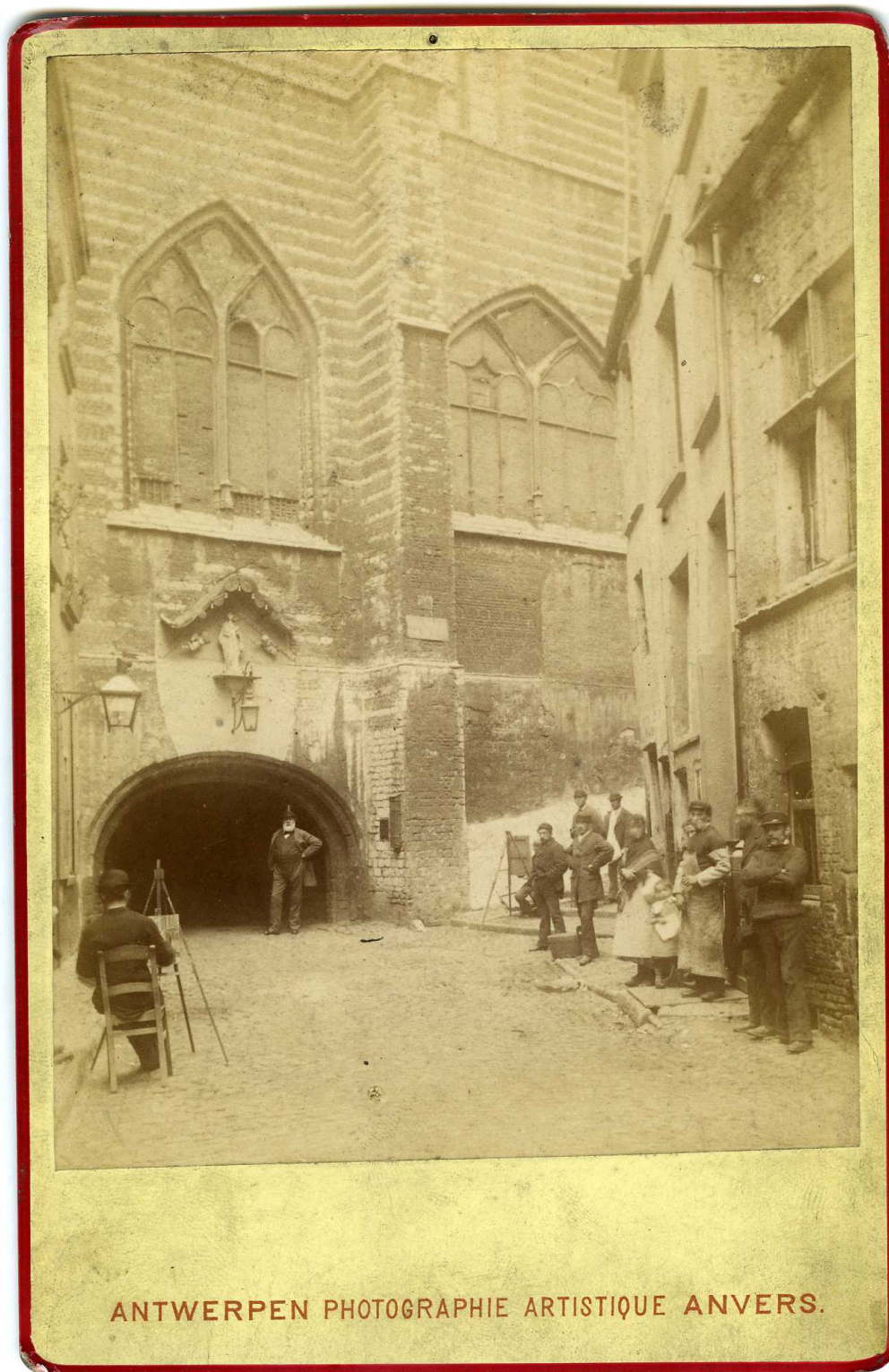
Het Steen tijdens de afbraak, rond 1884. Rechts de gehalveerde Gevangenisstraat. Anonieme foto

De kaalslag, circa 1884. We kijken vanuit het ontmantelde Sint-Walburgisplein naar de verdwenen Steenstraat en de binnenzijde van het Steen. Anonieme foto

De kaalslag, circa 1884. Een houten huis aan de Palingbrug, dat weldra zal worden afgebroken.

Het Vleeshuis, omgeven door huizen die in de jaren 1960 zullen worden afgebroken, tijdens de tweede kaalslag op de middeleeuwse stad. Een foto van Egide Linnig

Deze tekst werd gepubliceerd op <http://neenaanhetsteen.wordpress.com>